

Ref. NV-06540-14

Yttrandebeväran LAPELY/909/2014, 2015-05-12 Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) gällande Reväsvaara vindkraftsprojekt i Ylitornio kommun, UPM-Kymmene Ab.

YTTRANDE OM MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING FÖR REVÄSVAARA VINDKRAFTSPARK I YLITORNIO KOMMUN

UPM-Kymmene Ab planerar vindkraftsprojekt i Reväsvaara för högst 15 vindkraftsverk. Projektområdet är beläget i Reväsvaara berg i Ylitornio kommun, ca fem kilometer sydöster om Ylitornio kommuncentrum och riksgränsen. I MKB:n bedöms två alternativ för projektet. Alternativet 1 består av högst femton och alternativet 2 av högst tio vindkraftsverk med effekt på 2-5 MW. Vindkraftverken har totalhöjd på maximalt 225 m. Projektet innebär byggandet av 110 kW elledning till nuvarande elnätverk och vägnätverk i området.

Projektkområdet är ca 1 000 hektar. Ca 4 km nordväst om projektområdets norra gräns ligger det nationellt värdefulla Aavasaksa landskapsområde. Inom Aavasaksa området befinner sig en nationellt betydande bebyggd kulturmiljö som enligt beskrivningen har landskapsmässig dimension. Ca 2 km väster om Reväsvaara ligger nationellt värdefulla landskapsområdet Tornedalen, som även omfattar en nationellt betydande kulturmiljö 'bosättningar vid Torneälven'. Aavasaksa och Tornedalen tillsammans utgör en av Finlands 27 nationallandskap. Västra sidan av Torne älv i svenska Tornedalen är nämnd som nationellt värdefull kulturmiljö, 'Tornedalen BD15, delen i Övertorneå och Hietaniemi socknar', (riksintresse för kulturmiljövården). Torne älv är ett internationellt gränsvattendrag och en av Sveriges fyra nationalälvar. Projektområdet Reväsvaara befinner sig inte inom de områden som är utpekade som nationellt värdefulla landskapsområden.

Den finsk-svenska gränsälvscommissionen vill fästa uppmärksamhet vid gränsoverskridande påverkningar, jämlik informering och bedömning av konsekvenser på båda sidor om gränsen, bedömning av påverkningar till vattendrag och landskap, samt ovissheter i konsekvensbedömningen. Enligt miljökonsekvensbedömningen anses projektets påverkan anses vara störst för landskapet och renskötseln i området.

Gränsoverskridande påverkningar, informering i Sverige

Gränsoverskridande påverkningar har skildrats under olika temarubriker i beskrivningen. Internationellt samråd enligt Esbo-konventionen tillämpas i projektet. Naturvårdsverket arrangerar ett skriftligt samråd på svenska sidan av Torne älv. Projektet har genomfört en boendekät (brevenkät) till områdets invånare i Finland (både till permanenta bostadsfastigheter och fritidsboende) och i Sverige (till permanentboende). Ett öppet möte arrangerades i Ylitornio den 2 juni 2015. En tolk var på plats för svenskspråkiga. Enligt kontaktmyndigheten blev mötet dock inte informerat på svenska sidan.

Påverkan till vattendrag

Påverkan till vattendrag anses vara lindrig. I MKB framgår inte områden som vägar, fundamenten samt jordtransporter och sprängningar förutsätter, inte heller massmängden eller

omfattningen av nya vägar och dikar, fast vattenpåverkan borde baseras till dessa åtgärder. I MKB har man inte skildrat hur erosion och grumlingen förebyggs vid bygget.

Påverkan till landskap

Den viktigaste effekten av vindkraften riktas mot landskapet. Finska miljöministeriets publikation Tuulivoimalat ja maisema (Vindkraftverk och landskap) från år 2006 konstaterar att i princip vindkraftverk inte passar in i närheten av kulturhistoriskt eller landskapsmässigt värdefulla områden i allmänhet. (Nordström, 2000 i Finlands miljöcentral rapporter 5/2006 Vindkraftverk och landskap). En nyare publikation från miljöministeriet Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (Planering av vindkraftsutbyggnad, miljöförvaltningens anvisningar 4/2012) anger att i regel olämpliga områden för vindkraftbygg är bl.a. nationellt och regionalt värdefulla landskapsområden samt nationellt och regionalt betydande byggda kulturmiljöer.

Nationell inventering för uppgradering och uppdatering av värdefulla landskapsområden är i sitt slutskede i Finland, samråd av inventeringen blir av under hösten 2015. I förhållande till tidigare landskapsinventeringar ska landskapets kulturella betydelse betraktas mer omfattande. Den nya inventeringen är inte ännu tillgänglig för MKB-processen, men den ska beaktas i den fortsatta planeringen av projektet vad gäller värdefulla områden i Tornedalen. Västra Lapplands landskapsplan från år 2014 blev oratificerad för Reväsvaaras (vindkraftsområdet TV 2390 Reväsvaara) del p.g.a. att planen var enligt miljöministeriet i strid med 28 § i markanvändnings- och bygglagen. Ministeriets planbeslut har överklagats till högsta förvaltningsdomstolen och således har den inte vunnit laga kraft för den delen ännu.

Det konstateras i Reväsvaaras miljökonsekvensbeskrivning att älvdalen är ett område med mänsklig verksamhet och därmed är områdets landskap inte särskilt känsligt för förändringar. Påverkans betydelse för landskap som helhet betraktas ha liten skadlig påverkan (ej betydande negativa konsekvenser) för områdets landskap- och kulturmiljöerna. De visuella effekterna från vissa områden konstateras vara dock betydande. I jämförelsetabellen där påverkningar samlas ihop konstateras om landskapspåverkan att MKB tillåter inte omfattande jämförelse mellan de två projektalternativen.

I beskrivningen hänvisas till det ovan nämnda miljöministeriet publikation från år 2006 (Finlands miljöcentral 5/2006) på flera ställen vid *bedömning av påverkans betydelse*. Vindkraftverksexemplen i denna publikation är mindre i storlek jämfört med Reväsvaara projekt, de är 80-130 meter i höjd med 1-3 MW turbiner. Projektets vindkraftverk är större, i storlek 150-200 meter i höjd och 2-5 MW. Bedömningen av projektet borde ansluta till den egentliga storleksklassen av de planerade kraftverken för att minska osäkerhet i bedömningen.

Påverkan på landskapet har bedömts vara betydande på den svenska sidan, mitt emot projektområdet vid Övertorneå från Luppjo till Hedenäset och Bäckesta byar. Liksom i på finska sidan är befolkningen och verksamheterna koncentrerade längs Torne älv även i Sverige. Även påverkan av kraftverkens flyghinderljus har utvärderats betydande på den svenska sidan.

I fotomontage saknades en betraktelsepunkt mitt emot projektområdet från de centrala siktlinjer från påverkningsområden på den svenska sidan. Visualisering från Luppjoberget återspeglar inte utsikten från de egentliga vy- och turistområden i berget i förhållande till projektområdet.

En sammanfattande tabell sammanställs huvudsakliga konsekvensbedömningar. *Gränsöverskridande betydande påverkningar* som faller på den svenska sidan (den närmaste delregion) beaktas inte i den sammanfattande utvärderingstabellen. I detta avseende

presentation av information i utvärderingstabellen omfattar inte beskrivningar som ges på annat håll i rapporten om landskapspåverkningar i närområdet på svensk sida.

Påverkan till renskötseln

Projektet kan enligt bedömningen orsaka måttlig skada för Lohijärvi renbeteslag på grund av direkta och indirekta förluster av betesmarker, buller- och ljusblinkning kan orsaka möjlig skada och möjliga påverkningar då man måste flytta för renskötsel nödvändiga strukurer. Enligt MKB ska en separat rapport om skador till renskötseln produceras under sommaren 2015. Denna rapport är inte med i MKB för att kunna ge stöd för bedömningen av påverkningar, eller minska osäkerhet inom bedömningen.

Britt-Marie Häggberg
ordförande

Timo Jokelainen
viceordförande

Virve Sallialmi
Sekreterare

FÖR KÄNNEDOM

Lapplands närings-, trafik- och miljöcentral
Länsstyrelsen i Norrbotten
Ylitornio kommun
Övertorneå kommun